

HIPPO

-suunnistustapahtumat

Seikkaillaan
yhdessä!

Järjestämisopas Hippo-yhteistyöseuroille

Sisällysluettelo

Alkusanat.....	2
Hippo-perheseikkailu.....	5
Toimintapisteet.....	5
Valmistelu.....	6
Materiaalit.....	7
Toteutus.....	8
Seuraohjaajien tehtävät.....	9
Lopuksi.....	10
Hippo-suunnistuskoulut.....	11
Suunnittelu.....	12
Sisältö, ilmoittautuminen, harjoituskerrat.....	13
Harjoituspaikka ja -paikat, suunnistusharjoitus.....	14
Ryhmät, ohjaajien rekrytointi, ohjaajien tehtävät ja tiedotus.....	15
Ohjaajien koulutus, vanhemmat mukaan.....	16
Markkinointi, viestintä.....	17
Yhteenveto ja raportti, kiitokset.....	18
Ehdotus neljän kerran kokonaisuudeksi.....	19
Ratavinkkejä Hippo-tapahtumiin.....	24

1.painos, 2026

Julkaisija: Suomen Suunnistusliitto

Paino: Grano Oy

ISBN: 978-952-5476-63-7

Hei Hippo-yhteistyöseura!

Tervetuloa järjestämään koko perheen liikunnallisia Hippo-suunnistustapahtumia! Nämä ohjeet on laadittu auttamaan jäsenseuroja tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa. Materiaalien käyttö on sallittua seuroille, jotka ovat sopineet Hippo-suunnistuskouluyhteistyöstä paikallisen osuuspankin kanssa.

Hippo-suunnistustapahtumat

Liikuntaa, leikkiä ja oppimista luonnossa koko perheelle!

Suunnistus on monipuolista liikuntaa, etsimisen ja löytämisen riemua sekä onnistumisen tunteita. Se on myös kavereita ja yhteisiä kokemuksia. Harrastuksena suunnistus sopii erittäin hyvin perheiden yhteiseksi tekemiseksi: jokainen voi harrastaa omalla tasollaan. Kaiken tämän lisäksi suunnistus on oiva tapa tutustua monipuoliseen luontoon. Tavoitteena on jokaiselle yksilöllinen, mielekäs harrastaminen.

Suunnistus lisää hyvinvointia ja kehittää erilaisia taitoja

Suunnistus kehittää suunnistustaidon lisäksi monia muitakin ominaisuuksia ja taitoja kuten muun muassa fyysistä kuntoa ja kehonhallintaa, yhteistyötaitoja ja loogista päättelykykyä, ongelmanratkaisutaitoa sekä luonnossa liikkumista ja sen kunnioittamista.

Suunnistusta voi harrastaa ympäri vuoden ja perinteisen suunnistuksen lisäksi voi harrastaa hiihtosuunnistusta, pyöräsuunnistusta sekä tarkkuussuunnistusta, joka sopii myös liikuntarajoitteisille.

Ota suunta kohti Hippo-suunnistustapahtumia!

Useat suunnistusseurat eri puolilla Suomea järjestävät lapsille suunnattuja Hippo-perheseikkailuja, Hippo-suunnistuskouluja ja Hippo-perhesuunnistuskouluja yhteistyössä paikallisen Osuuspankin, Suunnistusliiton ja Olympiakomitean kanssa. Näissä Hippo-suunnistustapahtumissa suunnistukseen tutustutaan turvallisessa ympäristössä leikkimielisin ja monipuolisin harjoittein.

Hippo-perhesuunnistuskoulut on suunnattu noin 4-10-vuotiaille lapsille huoltajineen. Osallistuminen suunnistuskouluun ei edellytä aiempaa kokemusta lajista.

Hippo-perheseikkailut on suunnattu noin 4-8-vuotiaille lapsille huoltajineen. Tapahtumissa kierretään erilaisissa suunnistuksellisissa tehtäväpisteissä omaan tahtiin perheen kanssa. Hippo-perheseikkailut ovat maksuttomia tutustumistapahtumia, joissa saa myös kuulla seuran järjestämästä suunnistustoiminnasta. Osallistuminen Hippo-perheseikkailuun ei edellytä aiempaa kokemusta lajista.

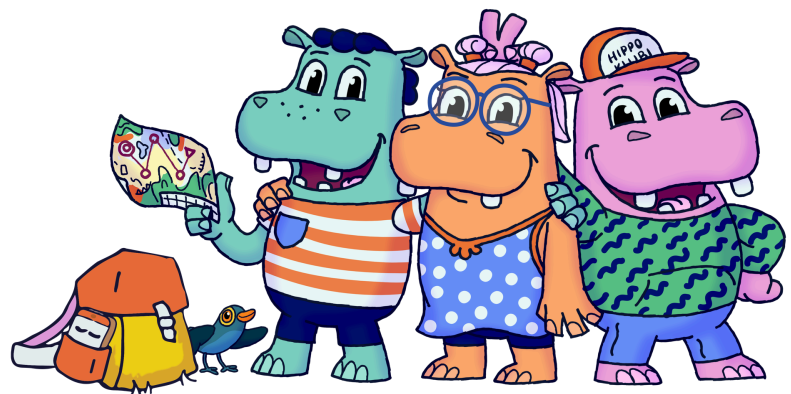
Hippo-suunnistuskoulut ja Hippo-perhesuunnistuskoulut on suunnattu alle 10-vuotiaille lapsille huoltajineen. Osallistuminen suunnistuskouluun ei edellytä aiempaa kokemusta lajista. Toteutusmallit vaihtelevat järjestävästä seurasta riippuen, sillä seuroilla on vapaat kädet näiden toteuttamiseen.

Toimintaohjeita Hippo-suunnistustapahtumien toteuttamiseksi:

suunnistusliitto.fi/nuoriso/hippo-suunnistuskoulu

Hippo-yhteistyöseurojen tiedot löydät osoitteesta:

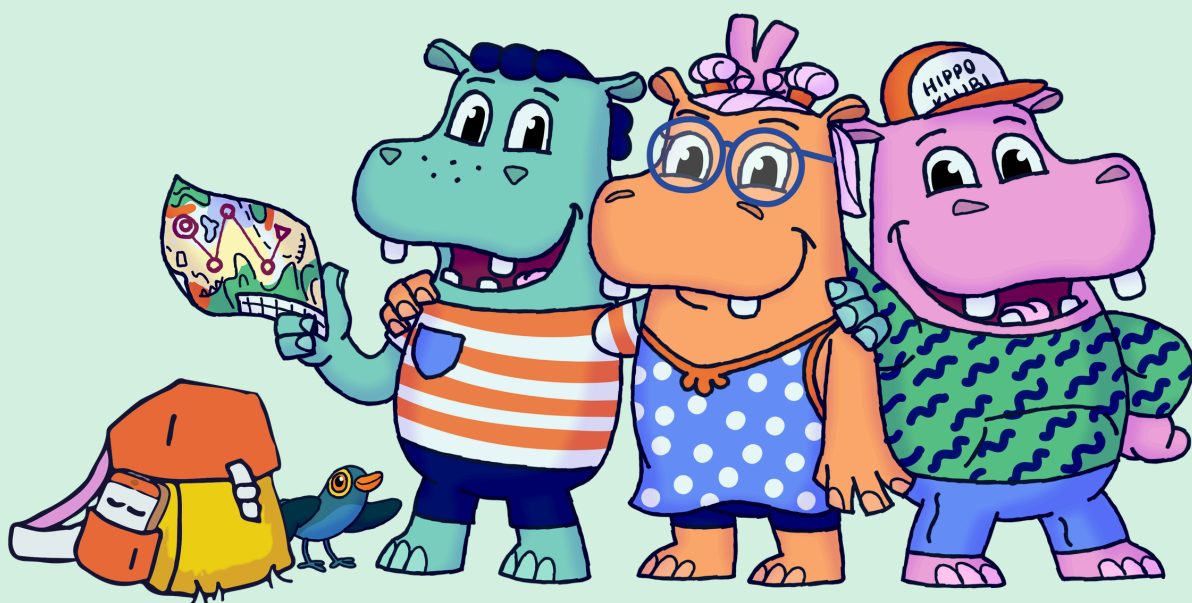
suunnistus.fi

Hippo- suunnistus- tapahtumien järjestelyohjeet

1. Hippo-perheseikkailu
2. Hippo-suunnistuskoulu ja Hippo-perhesuunnistuskoulu
3. Käytännön rungot toteutukseen

1 HIIPPO -perheseikkailu

Hippo-perheseikkailu koostuu neljästä toimintapistestä. Näissä tarkoituksena on esitellä seuran toimintaa, kertoa suunnistusharrastuksesta sekä tarjota lapsille ja perheille mukavia ja turvallisia ensimmäisiä kosketuksia suunnistusharrastuksen pariin.

Suunnistusseuralle Hippo-perheseikkailun toteuttaminen on suunniteltu mahdollisimman yksinkertaiseksi toteuttaa, helposti monistettavaksi ja samalla silti houkuttelevaksi tapahtumaksi lapsille ja perheille osallistua.

TOIMINTAPISTEET

Seuran esittelypiste

Täällä annetaan ohjeistus toimintaan, jaetaan seikkailupassit, kerrotaan suunnistusharrastuksesta sekä annetaan seuran ja OP:n infomateriaalia.

Hannan mysteerisuunnistus

Yksi metsän eläimistä on tehnyt sankarillisen teon suunnistaessaan. Hannalla on lista sankariepäilyjä, mutta kuka teon teki, se selviää etsimällä vihjeitä suunnistuskartan avulla kahdeksan rastin pistesuunnistusradalta. Rasteilla voi käydä haluamassaan järjestyksessä. Joka rastilla on vihje, jonka avulla seikkailupassista ruksataan pois osa sankarivaihtoehtoista. Lopulta jäljellä on yksi ehdokas, ja kertomalla sen lähtöpaikan toimitsijoille, saa tietää, menikö oma päättely oikein.

Henrin leimausrata

Emit-kortti käteen ja leimaamaan! Tässä pisteessä harjoitellaan nopeita leimauksia, karttaa ei tarvita ollenkaan. Tossua toisen eteen vain, kiertää voi niin monta kertaa kuin haluaa!

Hillen karttamerkkipeli

Millanen voisi olla kiveä kuvaava karttamerkki? Muun muassa tätä pääsee pohtimaan Hillen pisteellä, jossa tehtävänä on yhdistää pelilaudalla keskenään yhteensopivat kuvat ja karttamerkit.

Hippo-perheseikkailu on suunniteltu toteutettavaksi itsenäisenä kokonaisuutena. Se voidaan kuitenkin järjestää osana isompaa tapahtumaa, mikäli se voidaan siellä pitää kokonaisuudessaan alkuperäisen ohjeistuksen mukaisesti. Hyviksi havaittuja isompia kokonaisuuksia ovat esimerkiksi muut OP Pohjolan tai paikallisten osuuspankkien isot tapahtumat, joihin Hippo-perheseikkailu sopii hienosti luonnollisena osana perheille suunnattua kokonaisuutta. Ajoissa ja huolella suunniteltuina Hippo-perheseikkailut taipuvat myös osaksi muunlaisia perheille suunnattuja järjestötoreja ja ulkoilmatapahtumia.

Ajankohta ja paikka

Hippo-perheseikkailun osalta seuran ensimmäinen tehtävä on päättää missä ja milloin tapahtuma järjestetään. Paikaksi soveltuvat esimerkiksi koulujen pihat, puistot, urheilupuistot ja muut helposti saavutettavat paikat. Suunnistusmaaston ei tarvitse olla metsässä, tärkeintä on keskittyä maaston hyväkulkuisuuteen ja selkeyteen sekä kartan paikkansapitävyyteen. Kun ajankohta ja paikka ovat mietittyinä, on olennaista myös muistaa kysyä tarvittavat luvat tapahtumapaikan ja -maaston käyttöön liittyen.

Keskeisiä tehtäviä

- lupien kysyminen
- markkinointi
- kartan päivitys
- mysteerisuunnistuksen ratasuunnittelu
- karttojen ja esittelymateriaalin tulostus
- talkooporukan rekrytointi ja tehtävistä sopiminen
- Hippo-asun lainasta sopiminen paikallisen osuuspankin kanssa

Seuran esittelypiste

- telttakatos tai vastaava
- pöytä, jos haluaa, myös pöytäliina
- seuran esitteet ja kalenteri
- puuhaviohot
- palkintotarrat
- tervetuloa-kyltti

**Nyt on
hippomainen
meininki**

Hannan mysteerisuunnistus

- ohjekyltti
- telttakatos (riippuen kelistä)
- pöytä
- mysteerikartat ja kynät
- mysteeriohjeet
- eläintaulu (sankarivaihtoehdot isompina)
- pistesuunnistuksen rasteille rastiliput ja vihjekyltit

Henrin leimausrata

- ohjekyltti
- Emit-laitteisto
- Emit-kortit
- leimausrata, jossa rastiliput
- leimausradan merkintään viitoitus, tötsät tai muu materiaali
- purkupiste

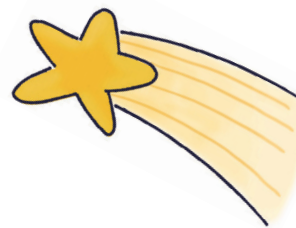
Hillen karttamerkkipeli

- ohjekyltti
- telttakatos (riippuen kelistä)
- karttamerkkikortit
- alusta (esim. matto) haettaville pelikorteille, voi levittää myös maahan
- pelilaudat (4 kpl)

Muuta:

Pysäköinnin opasteet
Tarvittavat viirit ja
beachflagit (esim.
seura, OP, Hiippo...)
Muu seuran rekvisiitta

Kesto

On järjestävän seuran itse päätettävissä, kuinka pitkään Hippo-perheseikkailua pidetään auki. Suosituksena on 1-2 tunnin nonstop-tyylinen aukioloaika, jolloin perheet voivat saapua itselleen sopivana ajankohtana ja kiertää pisteissä omaan tahtiin.

Talkootehtävät

Jokaisessa toimintapisteessä tarvitaan vähintään yksi ohjaaja, hieman riippuen tapahtuman suuruudesta ja odotetusta kävijämäärästä. Leimausradalla on hyvä olla useampia henkilöitä, jotta sekä ohjeistuksessa että maaliintulossa on riittävästi apukäsiä. Seuran nuoret suunnistajat ovat tässä pisteessä erinomaisia apureita.

Hippo-hahmo

Mikäli seuralla on mahdollista saada paikallisen osuuspankin tai jonkin lähialueen osuuspankin kautta tapahtumaan käyttöönsä Hippo-hahmo, kannattaa se ehdottomasti ottaa. Hahmon käyttöön ja liikkumiseen tulee sen mukana käyttöohjeet. Kannattaa varautua silloin kahdella lisätalkoolaisella: toinen Hippona, toinen Hipon taluttajana.

Seuraohjaajien tehtävät

Seuran esittelypiste

Kun perhe saapuu

- tervetulleeksi toivottaminen
- puuhapisteistä kertominen (jos pisteillä on hyvin tilaa, mysteerisuunnistuksen voisi jättää viimeiseksi ja mennä muut kaksi ensin)
- vihkojen jakaminen

Kun perhe on kiertänyt kaiken

- kuulumisten kysely
- palkintotarran laittaminen vihkojen takakanteen
- seuran toiminnasta ja Hiippo-suunnistuskoulusta kertominen
- seuran materiaalin antaminen mukaan

Henrin leimaurata

- tervetulleeksi toivottaminen
- Emit-leimauksesta kertominen ja mallileimauksen näyttäminen
- radan esittely: mallijuoksija (esim. seuran oma juniori), yhdessä kiertäminen tai vain merkityn reitin osoittaminen)
- suoritukseen lähettäminen
- maaliin vastaanottaminen ja Emit-kortin purku
- ajan kertominen + suositus kokeilla uudestaan oman ajan parantamista, vanhempien haastamista jne

Mysteerisuunnistus

- mysteerin lukeminen perheille ääneen (etukäteen valittu mysteeri ja siihen liittyvät vihjeet rasteilla)
- karttojen ja kynien jako ja toiminnan selittäminen (ruksaavat väärä vaihtoehtoja pois vihjeiden perusteella)
- lähettäminen suunnistamaan ja sieltä vastaanottaminen
- oikean ratkaisun kysyminen ja vahvistaminen

Ratkaisut:

sininen mysteeri: Ronja Pesukarhu
turkoosi mysteeri: Kasper Kettu
violetti mysteeri: Saga Saukko
keltainen mysteeri: Pontus Pingviini

Karttamerkkipeli

- tervetulleeksi toivottaminen
- karttamerkkien selittäminen lyhyesti pelilautojen avulla: mustat, ruskeat, siniset, keltaiset ja vihreät kohteet
- pelilaudat maassa / pöydillä ja siniset pelikortit pienen matkan päässä
- pelikorttien hakeminen yksi kerrallaan ja sijoittaminen oikealle laudalle oikean kuvan viereen
- samat kuvat puuhavihossa, sieltä voi myös katsoa apuja

Sinisistä pelikorteista käytössä (voitte laittaa tarjolle vain nämä, jos haluatte helpomman version)

mustat: kivi, jyrkäne, polku, rakennus
siniset: järvi/lampi, suo, kaivo
ruskeat: kuoppa, kukkula/kumpare, kenttä
keltaiset: nurmikko/viljelty maa
vihreät: tiheikkö, yksittäinen puu

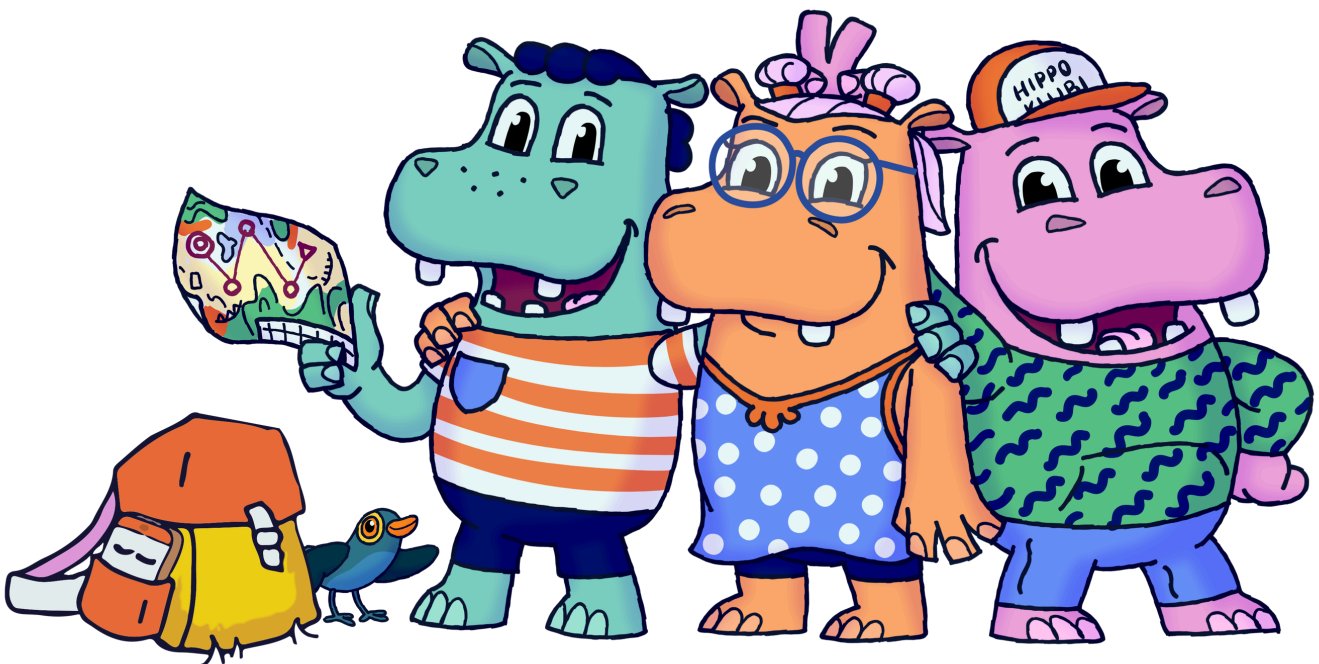

Kohti Hippo-suunnistuskoulua

Jotta seura hyötyy Hippo-perheseikkailun järjestämisestä uusien harrastajien innostuttua tulemaan mukaan, on pian Hippo-perheseikkailun jälkeen hyvä aloittaa Hippo-suunnistuskoulu tai Hippo-perhesuunnistuskoulu. Tämän vuoksi Hippo-perheseikkailuja suositellaan järjestettäväksi juuri hieman ennen Hippo-suunnistuskoulun aloitusta.

Numerot muistiin

Hippo-perheseikkailut toteutetaan yhteistyössä OP Pohjolan kanssa. Tämän vuoksi on tärkeää, että tapahtumiin osallistuneiden lasten ja perheiden määrät raportoidaan Suunnistusliitolle heti tapahtumien jälkeen. Raportointilinkit löytyvät netistä Hippo-tiedostot sivulta.

2

HIPPO

-suunnistuskoulu &
-perhesuunnistuskoulu

toteutuvat yhteistyössä paikallisen Osuuspankin kanssa

Hippo-suunnistuskoulut toteutuvat yhteistyössä paikallisen Osuuspankin kanssa. Yhteistyössä mukana oleva seura saa tunnetun Hippo-brändin ja Suunnistusliiton Hippo-materiaalit veloituksetta käyttöönsä.

Kun yhteistyöstä on sovittu ja paikkakunnan Osuuspankki on ilmoittanut OP:n ja Olympiakomitean ilmoittautumislomakkeella olevansa mukana Hippo-suunnistuskoulu -yhteistyössä, saa suunnistusseura ohjeet materiaalien tilaamiseen Suunnistusliitosta.

Sen jälkeen seura sopii pankin kanssa mahdollisen näkyvän starttitapahtuman järjestämisestä (esim.Hippo-perheseikkailun) sekä siitä, miten pankki voisi olla tapahtumassa tai suunnistuskouluissa mukana.

Hippo-materiaalit

Harjoitusvihkot, karttamerkkijulisteet sekä tarrat toimitetaan seuralle postipakettina. Lisäksi seura saa käyttöönsä sähköisiä viestintä- ja markkinointimateriaaleja.

Laadukas suunnistuskoulu on seuran ja lajin parasta markkinointia!

Suunnistuskoulun suunnittelu seurassa kannattaa aloittaa jo talvella hyvissä ajoin ennen kauden alkua.

Vastuutehtävistä kannattaa sopia ajoissa, myös siitä kuka toimii suunnistuskouluvastaavana – seuran nuorisovastaava vai joku muu henkilö. Edellisellä kaudella lapsilta, vanhemmilta ja ohjaajilta kerätty palaute antaa hyvän pohjan tulevan kauden suunnittelulle.

On myös hyvä miettiä huolellisesti, miten toimitte, jotta silta suunnistuskouluista mukaan seuran toimintaan ja tapahtumiin on mahdollisimman houkutteleva ja selkeä. Lapsi kiinnittyy seuraan ja harrastukseen, kun on paljon toimintaa ja tapahtumia, eli paikkoja joissa hän oppii tuntemaan suunnistuksen ja kaverit.

Suunnistuskoulun toteuttaminen seuran muun harjoitustoiminnan yhteydessä tutustuttaa saman ikäiset uudet harrastajat ja harrastuksessa jo mukana olleet lapset ja nuoret toisiinsa. Parhaimmassa tapauksessa monen lapsen ja perheen suunnistusharrastus jatkuu suunnistuskoulun jälkeen seuran harjoitustoiminnassa sisältäen aktiivista paikallista toimintaa, kilpailuja, leirejä ym. innostavia tapahtumia.

Hyvään suunnitteluun ja valmisteluun kannattaa panostaa koko harjoituskauden ajan, jotta kaikki toimijat tietävät tehtävänsä ja harjoituksista tulee laadukkaita.

Sisältö ja ilmoittautuminen

Miettikää, mikä on teidän suunnistusseuranne Hippo-suunnistuskoulu ja mitä siihen sisältyy. Päätäkää samalla onko Hippo-suunnistuskoulussa osallistumismaksu ja miten se maksetaan.

Hippo-suunnistuskouluun voi sisältyä esimerkiksi seuraavia asioita

- Kauden harjoitukset
- Kompassi-tapahtuma tai suunnistuskoulun oma kilpailutapahtuma
- Tuote tai palkinto kaikille
- Päätösjäiset tarjoiluineen

Harjoituskerrat

Sopikaa seuran resursseihin sopiva harjoituskalenteri. Hippo-suunnistuskoulun voi toteuttaa lyhyenä jaksena keväällä tai se voi jatkua koko kesäkauden.

Esim. viikoittain huhti-/toukokuusta syyskuun loppuun (lomakaudella tauko)

Yksittäisen harjoituksen kesto 1 - 1,5 h

Harjoituskerta sisältää suunnistuksellisia ja liikunnallisia leikkejä, opetustuokioita sekä monipuolisia harjoituksia erilaisilla teemoilla.

Varatkaa riittävästi aikaa jokaiselle harjoituksen osalle. Älkää ahtako harjoitusta liian täyteen ohjelmaa. Suunnitelkaa, miten tapahtuvat alkutoimet, lämmittely, aiemmin opitun kertaaminen, uusien taitojen opettaminen, kokeilu, yhteinen puuhastelu ja yhteinen lopetus. On tarpeen, että on riittävästi aikaa oppimiselle. Kuitenkin lapset ovat lyhytjännitteisiä, joten yhteen asiaan ei kannata keskittyä liian pitkäksi aikaa.

Suunnitelkaa myös se, miten osallistujat saavat palautetta. Vaihtoehtoja ovat esim. ohjaustilanteessa välitön palaute tai lopputoimien yhteydessä ryhmäpalaute.

Harjoituspaikka / -paikat

Valitkaa maasto, joka on helppokulkuinen ja jossa on hyvä näkyvyys. Varmistukaa siitä, että maastosta on ajantasainen kartta. Jos kartta ei ole ajantasainen, sen ajantasaistus tulee suunnitella ja toteuttaa ennen Hippo-suunnistuskoulun käynnistymistä.

Suunnistusharjoituksia voi rakentaa sprinttikartalle koulujen pihamaalle, opetuskartoille koulujen ympäristöön tai suunnistuskartalle maastoon. Monipuoliset kartta- ja maastokokemukset innostavat lapsia ja tuovat vaihtelevuutta harjoitukseen.

Suunnistusharjoitus

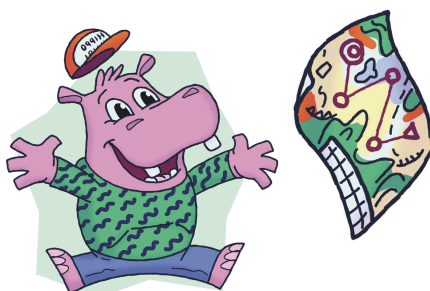
Suunnistustehtävän pitää olla lapsen ymmärrystasolla riittävän yksinkertainen ja selkeästi hahmotettavissa kartalta. Selkeät suunnistustehtävät sopivalla taitotasolla mahdollistavat lasten vauhdinpidon. Lapsille ja nuorille tarjotaan heidän taitasoonsa sopivia suunnistusharjoituksia.

Kertokaa lapsille suunnistusharjoituksen tavoite ja teema sekä miettikää, minkälaisin tehtävin tai kysymyksin saatte osallistujat motivoitua päivän aiheeseen.

Suunnistusharjoitus kannattaa laatia siten, että pienellä alueella on runsaasti erilaisia suunnistustehtäviä. Jokainen lapsi saa itselleen lyhyen tehtävän, jonka jälkeen hän palaa keskuspaikkaan ja saa seuraavan tehtävän. Tämä mahdollistaa eriyttämisen oman vauhdin, taitotason ja keskittymiskyvyn mukaan.

Sopikaa, kuka suunnittelee, piirtää, vie maastoon ja hakee maastosta harjoituksissa käytettävät suunnistusradat. Ratojen valmistelu on työlästä, joten on hyvä, jos sen toteutuksen voi tehdä joku muu kuin ne henkilöt, jotka ohjaavat itse harjoituksen.

→ Ratoihin liittyviä tehtäviä voi myös jakaa useille henkilöille, mikäli mahdollista.

Ryhmät

Hippo-suunnistuskoulussa voi olla seuran resurssien mukaan yksi tai useampia ryhmiä. Sopivan ryhmän koko on max 15 lasta. Suunnistusopastuksessa sopiva lapsimäärä yhtä ohjaajaa kohden on noin 2 - 4 lasta, jotta jokaista lasta pystytään neuvomaan myös henkilökohtaisesti karttaotteessa sekä maasto-karttakuvan tulkinnassa.

Ryhmäjaon perusteita:

ikä, suunnistustaito, kaverit, sisarukset...

Esim. 1: 8-vuotiaat ja nuoremmat, 8 - 10-vuotiaat, 11 - 12-vuotiaat

Esim. 2: alkeisryhmä, jatkoryhmä

Ohjaajien rekrytointi

Pyytäkää mukaan ohjaajia. Esittäkää henkilökohtainen pyyntö. Kertokaa, mihin tehtäviin ohjaajia tarvitaan. Sopikaa jokaisen kanssa hänen tehtävänsä, jotta jokainen kokee tehtävän itselleen sopivaksi. Ohjaajiksi voi kysyä seuran nuoria, aktiivisuunnistajia, lasten vanhempia tai paikkakunnan opiskelijoita.

Ohjaajien tehtävät ja tiedotus

Ohjaajan on mukavampi toimia, kun hän tietää oman tehtävänsä. Antakaa alkuun pieniä tehtäviä, esim. osallistujien nimien kirjaamista, rastipisteessä opastajana toimimista tms. Ohjaustehtäviä voi kerätä vaikkapa listaan, josta ohjaustehtäviä aloittelevat voivat ruksia itselleen mieluisan tehtävän.

Pitäkää ohjaajat ajan tasalla kauden aikana ja myös viikoittaisten harjoitusten sisällöistä. Sopikaa ohjaajien kesken pelisäännöistä, esim. mihin aikaan harjoitukseen tullaan paikalle ja miten sovitusta ohjausvuorosta poisjäämisestä ilmoitetaan. Hyvä nykyaikainen tapa pitää ohjaajat ajan tasalla on perustaa ohjaajien oma whatsapp -ryhmä.

Ohjaajien muistilista käytännön kerroille

1. Jakakaa harjoituskerran sisältö ennakkoon ohjaajien kesken.
2. Kootkaa ohjaajat yhteen esim. puoli tuntia ennen harjoituksen alkua ja kertokaa harjoituksen teema ja jakakaa tehtävät.
3. Huolehtikaa, että joku tai jotkut ohjaajat ottavat lapset ja lasten vanhemmat vastaan.
4. Aloittakaa ja lopettakaa harjoitus täsmällisesti ilmoitettuna aikana.

Ohjaajien koulutus

Toteuttakaa ohjaajien tapaaminen ja / tai koulutusilta hyvissä ajoin ennen kauden alkua. Koulutusilta voi olla esim. karttakävely, jonka aikana puhutaan, miten ohjataan.

Voit myös tilata Suunnistusliitosta ohjaajakoulutuksen! Ohjaajakoulutus on 15h mittainen starttikoulutus ja sen toteutustavasta voidaan sopia seurakohtaisesti.

Suunnistusliiton Lasten ja nuorten suunnistussivustolta löytyy kattavasti tietoa ja vinkkejä: sslkoulutus.fi/ohjaajanopas
Jaattehan sivuston ohjaajille ja vanhemmille!

Vanhemmat mukaan

Järjestäkää huoltajille oma info- ja keskustelutilaisuus kauden alussa, esim. ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Kertokaa vanhemmille suunnistuksesta lajina, varusteista, välineistä, kilpailemisesta, harjoittelusta ja seuran toimintaperiaatteista ja käytänteistä. Kertokaa, mikä vanhempien rooli on harjoituksissa ja pyytäkää mukaan eri tehtäviin. Valmiin suunnitelman ja diaesityksen vanhempainiltaan löydätte Hippo-suunnistuskoulun sähköisistä materiaaleista.

Markkinointi

Suunnittelkaa ja toteuttakaa markkinointi huolella. Markkinointitapoja:

- järjestäkää avoin Hippo-suunnistuskoulun starttitapahtuma perheille
- seuran Internet-sivut
- somessa
- paikallislehdessä
- Osuuspankissa
- paikallisradiossa
- kouluissa koulun kanssa sovittavalla tavalla
- erilaisissa urheiluseurojen harjoituksissa tai tapahtumissa ko. seuran kanssa sovittavalla tavalla

Paras markkinointivaltti on kuitenkin vuodesta toiseen laadukkaasti järjestetty Hippo-suunnistuskoulu. Vähitellen se alkaa markkinoida itse itseään. Suunnistuskoulun toteutus kannattaa aina tehdä huolella.

Hyödyntäkää valmiita pohjia! Hippo-suunnistuskoululla on sähköisiä ja tulostettavia markkinointimateriaaleja seurojen käyttöön.

Viestintä

Tiedottaminen tapahtumista ja paikoista ajo-ohjeineen on tärkeä asia huolehtia kunnolla. Miettikää etukäteen, miten tiedotus koteihin hoidetaan ja kertokaa tiedottamisen tapa kauden alussa.

Kertokaa myös, jos johonkin tilaisuuteen pitää ilmoittautua ennakkoon ja miten ilmoittautuminen tehdään.

Tiedotusvälineitä: sähköposti, some, suunnistuskoulun whatsapp-ryhmä, nettisivut ja paperiset tiedotteet. Jaettava suunnistuskoulun esite tapahtumakalentereineen on edelleen toimiva. Jääkaapin ovesa kalenteri muistuttaa tulevista suunnistuskerroista. Esitteessä voi myös kertoa seuran toiminnasta.

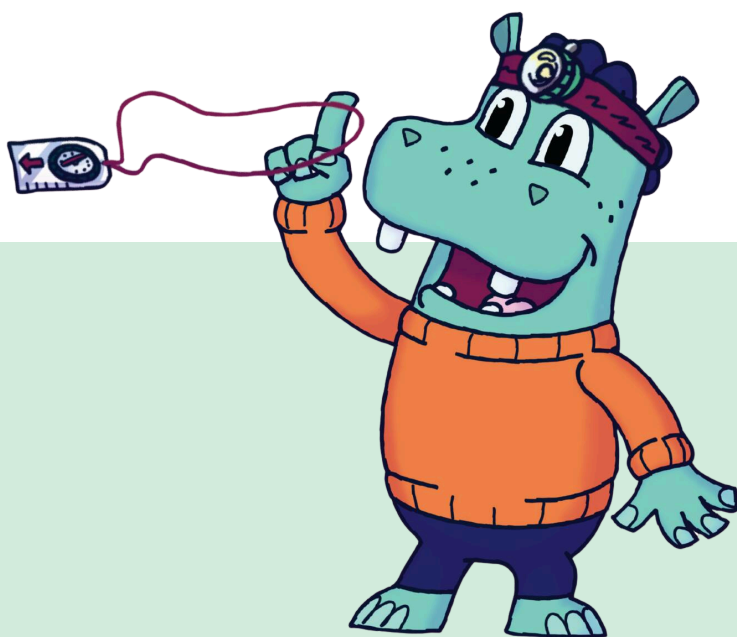

Yhteenveto ja raportti

Hippo-suunnistuskoulujen päätyttyä on tärkeää koota ylös ajatuksia onnistumisista ja kehityskohteista seuraavia vuosia varten. Lisäksi lukumääristä tulee täyttää raportti Suunnistusliitolle.

Kiitokset

On tärkeää kiittää kaikkia osallistujia ja toimijoita kauden päätteeksi. Muistakaa kiittää myös Osuuspankkia yhteistyöstä.

3

HIPPO
-suunnistuskoulu &
-perhesuunnistuskoulu

Ehdotus kokonaisuudeksi:

Neljän kerran Hippo-suunnistuskoulu & Hippo-perhesuunnistuskoulu

Seuraavassa saatte esimerkin neljän harjoituskerran Hippo-suunnistuskouluihin.

Voitte myös keksiä itse Hippo-suunnistuskoulujenne sisällön, joka voi kestää muutaman kerran tai vaikka läpi koko vuoden. Oheisia ideoita voi myös pidemmässä kokonaisuuksissa hyödyntää.

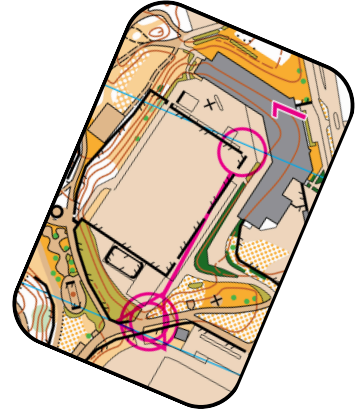
Vinkkejä muihin harjoitusideoihin löydätte tämän oppaan viimeiseltä sivulta.

1. opetuskerta: tutustuminen, kartan värit, sprinttikarttamerkkejä, kartan suuntaaminen

- Toivotetaan osallistujat tervetulleeksi
- Esitellään Hippo-suunnistuskoulu / Hippo-perhesuunnistuskoulu, ohjaajat sekä tämän päivän ohjelma
- Leikitään tutustumisleikki ja laitetaan nimiteipit
- Jakaudutaan ryhmiin, joissa tehdään kaikki illan loput toiminnot. Huom! Hippo-perhesuunnistuskoulussa on tärkeää, että huoltajat osallistuvat aktiviteetteihin
- Jaetaan Hippo-harjoitusvihkot (osa 1: STARTTI)
- Kerrotaan karttamerkeistä ja kartan suuntaamisesta (Hippo-startti s.8-12)
- Leikitään kartan väreihin liittyvä liikuntaleikki
- Tehdään sprinttisuunnistusharjoitus yhdessä lyhyillä viuhkaradoilla
- Juostaan ketteryysrataa
- Pidetään yhteinen päätös ryhmittäin

Tutustumisleikki:

Laitetaan kaikille nimilaput ja leikitään tervehtimishippaa rajatulla alueella. Kun ohjaajan pilli soi, pitää pysähtyä, astua vastakkain jonkun henkilön kanssa ja esitellä itsensä. Huom! Samalle ei saa esittäytyä kahta kertaa. Malli: Moi, mä oon Hanna! No moi, mä oon Henri!

Liikuntaleikki kartan väreillä:

Ohjaajalla 5 eri väripaperia: keltainen, vihreä, sininen, musta ja ruskea. Taustalle voi laittaa esimerkiksi soimaan Röllin Suunnistuslaulun. Kerrotaan tai keksitään yhdessä lasten kanssa, mikä liike kuuluu mihinkin väriin. Liikkeet esim. tasajalkahyppyjä, kyykkyjä, varpaille nousuja, pyörimistä ympäri, yhdellä jalalla seisomista, juoksemista. Ohjaaja laittaa musiikin soimaan ja nostaa samalla aina jotakin väripaperia näkyviin, jolloin lapset tekevät siihen väriin liittyvää ja ennalta sovittua liikettä. Liikkeet voi myös yhdistää kartan väriin ja siihen liittyvään kulkukelpoisuuteen maastossa, esimerkiksi sininen - uintiliike, vihreä - tiheästä pensaikosta kurkistelu, keltainen - avoimella niityllä hyppely

Suunnistusharjoitus:

Mennään yhdessä viuhkaratoja, joissa on yksi tai muutama rasti. Aloitetaan opettelemalla kartan suuntaamista koulurakennuksen mukaan. Sitten kierretään vapaassa järjestyksessä pienissä ryhmissä niin monta viuhkarataa, kuin lapset ehtivät. Samalla opetellaan sprinttikartan karttamerkkejä.

Ketteryysrata:

Harjoitellaan suunnistuksessa tarvittavia ketteryysominaisuuksia menemällä useita toistoja ketteryysrataa. Tätä voidaan mennä leikkimielisesti kisailen, jos ryhmässä siihen intoa tai ajanotolla. Haastaa voi myös ohjaajan tai huoltajat!

Yhteinen päätös:

Kertaus opitusta, kotitehtävät Hippo-vihkosta (s.13-17), kerrotaan, mitä seuraavalla kerralla on luvassa, kysellään palaute lapsilta / perheiltä ja sanotaan heipat!

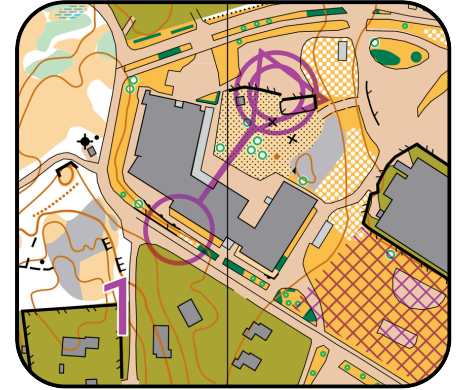

2. opetuskerta: karttamerkkien kertaus, reitinvalinta

sprinttikartta

- Toivotetaan osallistujat tervetulleeksi
- Otetaan ryhmät kasaan
- Laitetaan ryhmissä teipillä nimet
- Leikitään alkuleikit, puuhipan aikana yksi ohjaajista levittää karttamerkkibingon pelikortit sopivaan maastoon / alueelle puuhipan lähistöllä (esim. noin 20 x 20m riittää hyvin)
- Tehdään Hippo-vihoista s. 18-22 ja s. 28
- Tehdään sprinttisuunnistusharjoitus yhdessä viuhkaradoilla
- Juostaan leimausrataa
- Pidetään yhteinen päätös ryhmittäin

Puuhippa:

Kaikki osallistujat paitsi yksi ohjaaja saavat palan kuitunauhaa ja valitsevat puun. Kuitunauhat sidotaan puihin. Kun ohjaaja huutaa "talo palaa", pitää kaikkien, myös huutajan, juosta jollekin puulle, jossa on nauha. Se, joka jää ilman puuta, on seuraava huutaja. Leikitään sopivan aikaa. Lopuksi kuitunauhat kerätään pois.

Karttamerkkibingo:

Karttamerkkejä on piilotettu pienelle alueelle, joka näytetään perheille selvästi. Perheet saavat bingokortit ja kynät, etsivät yhdessä karttamerkkejä ja ruksaavat löytämänsä karttamerkit. Pelataan, kunnes kaikki ovat saaneet vähintään yhden bingorivin. Kokoonnutaan yhteen ja kysytään, tuliko vastaan jokin sellainen karttamerkki, jonka merkitystä lapsi tai huoltaja ei ymmärtänyt. Vastailtaan kysymyksiin.

Liikuntaleikki kartan väreillä:

Maa - meri - laiva -tyyppinen kartan värien harjoitteluleikki. Väreinä musta, ruskea ja sininen. Piirretään jokaiselle värille viiva sopivan välimatkan päähän toisistaan. Ohjaaja huutaa karttamerkin ja lapset ja huoltajat juoksevat kyseisen karttamerkin väriselle viivalle. Liikuumistapoja voidaan muuttaa esim. takaperinjuoksu, yhden jalan hyppelyt, karhukävely...

Suunnistusharjoitus:

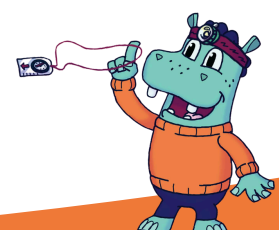
Mennään edellisen kerran tyyliin pieniä viuhkaratoja omaan tahtiin ryhmissä tai perheissä. Radoilla yksi tai useampia rasteja. Ratoja voi mennä haluamansa / ehtimänsä määrän.

Leimausrata:

Harjoitellaan suunnistuksessa tarvittavia nopeusominaisuuksia ja leimaustaitoa menemällä useita toistoja leimausrataa, myös huoltajat ja ohjaajat juoksemaan!

Yhteinen päätös:

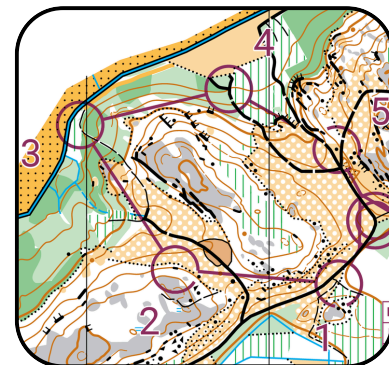
Kertaus opitusta, kotitehtävät Hippo-vihkosta (s. 27 ja s. 29), kerrotaan, mitä seuraavalla kerralla on luvassa, kysellään palaute lapsilta / perheiltä ja sanotaan heipat!

3. opetuskerta: suunnitelma, erilaiset suunnistusradat

- Toivotetaan osallistujat tervetulleeksi
- Otetaan ryhmät kasaan
- Laitetaan ryhmissä teipillä nimet
- Leikitään alkuleikit
- Katsotaan yhdessä erilaisia lasten suunnistusratoja ohjaajan tuomista mallikartoista: suoria ratoja ja rastireittejä ja kerrotaan niistä
- Tehdään yhdessä Hippo-vihoista s. 23-26
- Jutellaan suunnitelman teosta, peukalon pitämisestä ja kartan suuntaamisesta (“oma sijainti napaa kohti”)
- Suunnistetaan oikea suunnistusrata
- Juostaan leimausrataa
- Pidetään yhteinen päätös ryhmittäin

Sukkulaviesti kartoilla:

Tehdään perheistä 4-5 henkilön joukkueita ja juostaan sukkulaviestiä. Viestikapulana on mikä vaan kartta, jossa on suunnistusrata (saa olla paljon rasteja). Omalle osuudelle saa lähteä, kun on kääntänyt seuraavan rastivälin oikein päin menosuuntaan ja laittanut peukun paikalleen. Kartta ei ole tästä tilanteesta, joten maastoon sitä ei tarvitse verrata. Tuleva juoksija huikkaa aina seuraavalle, että “seuraavaksi kolmoselle” tai mikä seuraava väli onkaan. Lähdössä oleva juoksija taittaa sitten kartan ja rastivälin niin, että kakkonen on kohti napaa ja kolmonen “eteenpäin”.

Suunnistusharjoitus:

Suunnistetaan suora suunnistusrata (tai useampia lyhyempiä viuhkaratoja, joissa on esimerkiksi 3-4 rastia). Viuhkaradan etuna on se, että perheet voivat mennä niitä jaksamansa määrän. Suunnistaessa muistutetaan lapsia ja huoltajia pitämään kartat niin, että oma sijainti on omaa napaa kohti ja seuraava rastiväli “suoraan eteenpäin”. Samalla huolehditaan, että kartta on oikein suunnattu ja että peukalo on paikallaan. Suunnistaessa opetellaan myös rutiinia: suunnitelma - ennakointi - havainnointi. Eli mistä menen, mitä odotan näkeväni, mitä näen.

Leimausrata:

Harjoitellaan suunnistuksessa tarvittavia nopeusominaisuuksia ja leimaustaitoa menemällä useita toistoja leimausrataa, myös huoltajat ja ohjaajat juoksemaan!

Yhteinen päätös:

Kertaus opitusta ja seuraavan kerran Kompassi-tapahtuman ennako-ohjeistusta. Jaetaan Hippo-vihkojen 2.osa TSEMPPI ja kerrotaan, että kumpaakin vihkoa voi tehdä omaan tahtiin kotona, eikä niitä tarvitse palauttaa tai tuoda enää mukaan. Lopuksi kysytään palaute lapsilta / perheiltä ja sanotaan heipat.

HUOM! Kompassi-tapahtumaan osallistumiseen liittyen voi tulla paljon kysymyksiä ilmoittautumisesta, leimaamisesta, saapumisesta, kokoontumisesta jne. Näihin on hyvä varautua ja samalla kannattaa tämän kerran loppukokoontumiseen varata hieman aiempaa enemmän aikaa.

4. opetuskerta: osallistuminen Kompassi-tapahtumaan

- Kokoonnutaan yhdessä ennalta sovittuun paikkaan, esimerkiksi järjestäjän info-teltan viereen
- Käydään läpi tapahtumapaikan toiminnot
- Katsotaan, mille radalle osallistujat lähtevät, kysellään, lähteekö joku saattajaksi ja huolehditaan ilmoittautuminen kuntoon (jos ei vielä ole)
- Tehdään yhteinen alkuleikki / -lämmittely
- Siirrytään lähtöön ja tutustutaan ensin yhdessä lähtötoimintoihin ja neuvotaan toimiminen maastossa
- Suunnistetaan yksin tai ryhmissä kunkin toiveiden mukaisesti radat läpi - yksi ohjaaja maaliin vastaanottajaksi
- Kun perheet tulleet maaliin, käydään yhdessä läpi suoritukset ja jutellaan niistä
- Kerrotaan, miten harrastusta voi seurassa jatkaa ja annetaan mahdolliset seuran esitteet mukaan

HUOM! On tärkeää opettaa tapahtumissa huoltajille ihan kädestä pitäen, miten toimitaan. Uusille lajin harrastajille kaikki asiat ovat uusia ja vieraita: saapuminen, ilmoittautuminen, mahdolliset kilpailunumerot, leimaaminen, maaliintulo, palkinnot... Kerro, kuvaile ja selosta aktiivisesti - mieluummin liikaa kuin liian vähän.

RR-osallistujien kanssa on hyvä vielä käydä radan toimintaperiaate erikseen läpi ennen lähtöä.

Päättämällä Hippo-perhesuunnistuskoulut yhteiseen osallistumiseen Kompassi-tapahtumaan tuotte lajia monipuolisesti esille uusille harrastajille ja saatte näytettyä, mitä muutakin se on, kuin vain seuran omia harjoituksia.

Alueen Kompassi-tapahtumien kalenteri kannattaa siis ottaa huomioon jo Hippo-perhesuunnistuskoulua suunnitellessa!

Hippo-perheseikkailussa ainoa suunnistusrata on kahdeksan rastin pistesuunnistusrata, jota käytetään Hannan mysteerisuunnistuksessa. Sen voi tehdä koulun pihapiiriin, urheilupuistoon, puistoon tai helppokulkuihin lähimetsään, jossa on erittäin hyvä näkyväisyys. Rastipisteiden tulee olla lähellä keskuspaikkaa ja riittävän selkeitä, jotta myös kaikki lapset ja vanhemmat saavat löytämisen riemua, myös sellaiset, joilla ei ole suunnistuskokemusta.

Esimerkki radasta ja kartan muista yksityiskohdista:

Hannan mysteerisuunnistus

Päivämäärä

Hippo-perheseikkailun valmis kuva

Tiedot seuran harrastusmahdollisuuksista, esim. QR-koodilla linkki Hippo-suunnistuskoulun sivulle

Logot: ainakin seura, OP, SSL

Kartan nimi

Paikkakunta, mittakaava

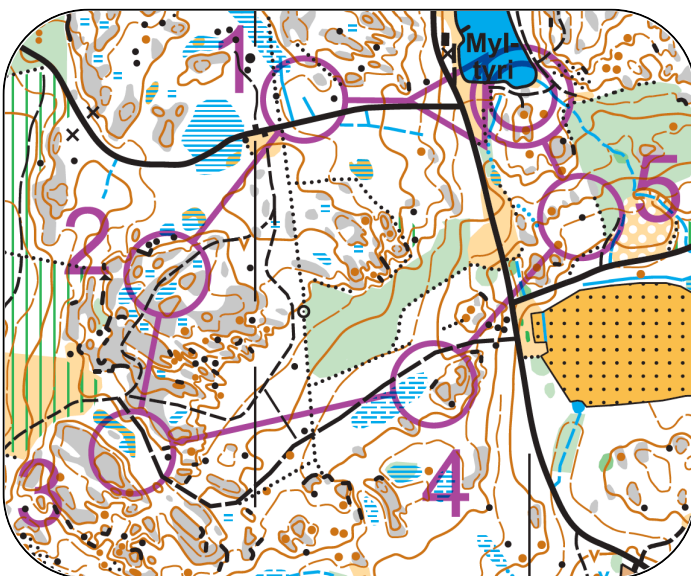
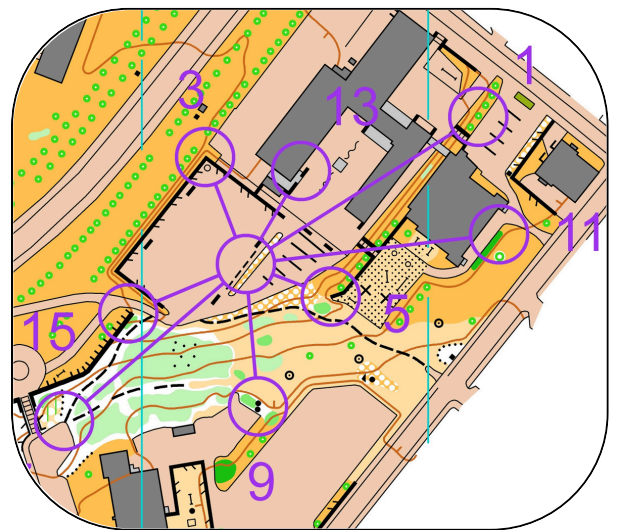
Hannan mysteerisuunnistus		8 rastia			
Rastit					
1	1	⊗			⊙
2	2	■			↖
3	3	↗			↗
4	4	■	Π		←
5	5	↗			⊥
6	6	⌒			
7	7	↗			→
8	8	↑			

Riippuen kartalle laitettavasta sisällön määrästä, koko voi olla esimerkiksi lapsen käteen sopiva A5, jolloin siihen mahtuu reilusti lisätietoja. Myös kartoittaja tai muita kartan tietoja voidaan lisätä kartalle, mutta ne eivät Hippo-perheseikkailussa ole välttämättömiä.

Hippo-suunnistuskoulun (ja Hippo-perhesuunnistuskoulun) ratasuunnittelussa on tärkeää pitää radat riittävän helppoina. Esimerkkikertojen ohjelmissa on viuhkasuunnistusratoja, sillä niiden avulla on helppo hallita isompiakin osallistujajoukkoja. Samalla niissä jokainen osallistuja voi edetä haluamansa määrän - osa juoksee useita, toiset kävelevät yhden tai muutaman.

Viuhkoissa voi olla yksi tai useampia rasteja. Kartat voivat olla niin, että kaikki viuhkat näkyvät yhdellä kartalla tai erikseen, jolloin yhdellä kartalla näkyy vain yksi viuhka kerrallaan. Tällöin osallistujat tulevat aina keskusrastille vaihtamaan karttaa.

Viuhkaratoja voi tehdä pihakartoille, sprinttikartoille ja maastokartoille. Tärkeää on pitää rastipisteet selkeinä ja rastivälit riittävän helppoina.

Ensimmäisten varsinaisten suunnistusratojen on tärkeä olla helppoja, esimerkiksi valkoisen taitotason ratoja, joissa on selkeät johdattelevat kohteet. Rastien tulee olla selkeästi näkyvissä aivan kulku-urien välittömässä läheisyydessä. Ratojen on myös hyvä olla riittävän lyhyitä.

Ratavinkit

Lasten ja nuorten suunnistussivustolta löytyy runsaasti erilaisia treenivinkkejä niin suunnistukseen, fysiikkaharjoituksiin, leikkeihin kuin pelailuihinkin. Sivustolla on myös selkeästi kuvattuna ratojen eri taitotasot.

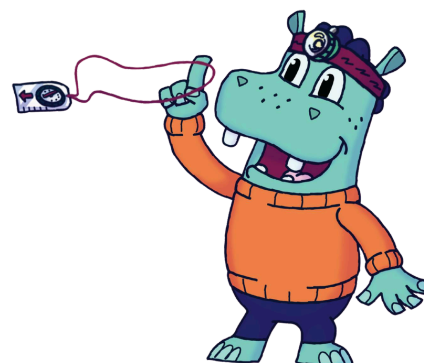
→ sslkoulutus.fi/ohjaajanopas/taitotasot-vareittain

Hippo-tapahtumien ratasuunnittelua tehdessä on hyvä muistaa kohderyhmän ikä ja suunnistuskokemus. Monille Hippo-perheseikkailu tai Hippo-suunnistuskoulu on ensimmäinen kosketus suunnistukseen. On tärkeää, että silloin tarjotaan miellyttäviä kokemuksia niin maaston kuin suunnistustehtävien osalta. Puistot, koulujen piha-alueet ja muut helppokulkuiset ja selkeää näkyvyyttä tarjoavat alueet sopivat näihin Hippo-tapahtumiin erinomaisesti.

Hippo-tapahtumissa radat ovat pääosin taitotasoa vihreä ja valkoinen. Lasten taitojen karttuessa voidaan pikku hiljaa siirtyä kohti keltaista taitotasoa.

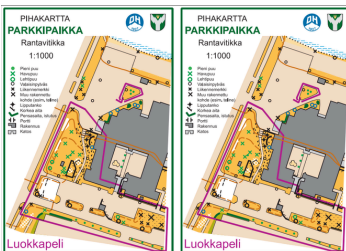
Kenties pieni aarteenetsintä osana Hippo-suunnistuskoulua?

Koulukartalla.fi -sivuston alkeisharjoitusten vinkit sopivat erinomaisesti myös Hippo-suunnistuskouluihin!

Sivustolta löytyvien alkeisharjoitusten avulla osallistujat oppivat hahmottamaan maaston ja kartan yhteyttä hauskoilla ja toiminnallisilla tavoilla. Harjoitukset on suunnitellut liikuntakasvatuksen yliopisto-opettaja

Mikko Ojanaho. Ohjaajalle ilahduttavaa on, että harjoitukset vaativat vain hyvin vähän ennakovalmisteluja - jos ollenkaan. Olennaista niissä on erittäin laadukas pihakartta.

Koulukartalla.fi -
sivustolla on
useisiin
harjoitteisiin myös
ohjevideot!

Alkeisharjoitusohjeiden pienellä alueella tehtävät kartanlukuharjoitteet ovat tarkoitettu lyhyiksi ja intensiivisiksi: yksi harjoituskerta sisältää useamman erilaisen lyhyen harjoitteen.

Harjoitteita voidaan ja niitä kannattaakin toteuttaa muutaman kerran peräkkäin toistoina saman harjoituskerran sisällä sekä myös palata saman harjoitteen pariin seuraavalla kerralla.

Kun harjoituksen idea tulee tutuksi, seuraavalla kerralla sen selittämiseen ei mene enää niin paljon.

Uutta haastetta saadaan uusilla rastipisteillä, uudella maaston alueella tai erilaisilla joukkue- tai parijaoilla.

Seuraavassa muutama esimerkki alkeisharjoituksista poimittavaksi omiin Hippo-suunnistuskouluihin:

Alkeisharjoitus:

10 tikku / tötsää kartalla

Ohjeet löytyvät täältä:

→ www.koulukartalla.fi/materiaalit/alkeisharjoituksia/

Kategoria: Ohjaaja näkee lapset, ei tarvitse viedä rasteja.

Tavoite: Oman olinpaikan määrittäminen suhteessa karttaan, kartan suuntaaminen, yhteistyö parin kanssa.

Huom! Tikun sijasta merkinä voi toimia myös esim. tötsä tai tennispallo. Tikkuna voi toimia myös auraskepin puolikas, joka toimii hyvin myös muissa harjoituksissa rastipisteen merkinä. Auraskeppiin voi myös hyvin kiinnittää kumilenkillä erilaisia lappuja.

Kartta: Koulun tai päiväkodin pihapiiri, vaikka vain yksi kulma pihasta, jolloin aluetta voi käyttää monella eri kerralla. Mittakaava esim. 1:000, jolloin A4:lle mahtuu 2x A5-kartta.

Kuvaus

Jaetaan osallistujat pareihin. Jokaisella osallistujalla on oma kartta ja kynä. Harjoituksen tehtävänä on löytää alueelle piilotetut tikut (tai tötsät), mutta ensin kunkin parin tulee suunnitella yhdelle tikulle piilopaikka ja viedä se oikealle paikalle. Valittu piilo ei saa näkyä keskuspaikalle, mutta kohteelle mentäessä tikku tulee kuitenkin näkyä, eli sitä ei saa piilottaa tai kaivaa minkään sisälle. Piilon tulee olla jokin karttamerkki annetulta (kartalle rajatulta) alueelta. Mikäli osallistujia on 20, on piilotettavia tikkuja puolet tästä, eli 10.

Lähtötilanteessa osallistujat ovat asettuneet pareittain siten, että kukin pari katsoo eri suuntaan. Kun ohjaaja antaa merkin, pareilla on vain 15 sekuntia aikaa viedä tikku valitsemalleen kohteelle. Tämän jälkeen he saavat lähteä etsimään kukin yksilönä muiden piilottamia tikkuja. Löytäessään tikun merkitään sen sijainti tarkasti kartalle esim. pisteellä. Tavoitteena on löytää ja merkitä kaikki piilotetut tikut oikein kartalle. Kun ensimmäiset osallistujat ovat suorittaneet tehtävän peliaika loppuu. Kaikki osallistujat harjoittelevat yhtä kauan, eli tarkoituksena ei ole kilpailla kuka keräsi eniten, eikä myöskään jouduta odottelemaan hitaampien tehtävän loppuun suorittamista.

Alkeisharjoitus:

Hölmöläisen piilo B

Ohjeet löytyvät täältä:

→ www.koulukartalla.fi/materiaalit/alkeisharjoituksia/

Huom! Harjoitus on yhteisöllinen, mutta kartanlukutehtävä pitää tehdä kaikkien itse. Tässä harjoituksessa on helppo eriyttää, koska ohjaaja voi neuvoa toisia enemmän esim. näyttämällä oikean lähtösuunnan tai kohteen jättäen kuitenkin osallistujan itse ratkaistavaksi tarkan sijainnin (esim. ”Se on tuo raunio, mutta ole tarkka mille reunalle menet”)

Kartta: esim. 1:000, jolloin A4:lle mahtuu 2x A5-kartta.

Kuvaus

Kaikilla osallistujilla on oma kartta, jossa ei ole mitään ratamerkintöjä. Ohjaajan karttaan on merkitty 10 erilaista rastipistettä lähialueelta. Kaikki rastipisteet ovat hyvin lähekkäin, mutta erilaisissa kohteissa (erilainen karttamerkki) ja osallistujien näköpiirissä.

Ohjaaja piirtää vuorollaan kunkin osallistujan karttaan rastin sekä rastin numeron, jolle osallistuja suunnistaa. Ohjaaja merkkalee rasteja siten, että osallistujat lähtevät vuorollaan hieman eri suuntiin. Ensimmäiset 10 menevät kaikki eri rasteille, seuraavat lähetetään perään samoille rasteille.

Jos rastilla (piilossa) ei ole ketään, osallistuja jää sinne. Mikäli rastilla (piilossa) on jo toinen, varmistaa myöhemmin tullut, että heillä on sama rastin numero, jonka jälkeen tulevat he yhdessä pois. Osallistujan tulee aina suunnata itse kartta valmiiksi, ennen kuin ohjaaja merkitsee hänelle uuden rastipisteen.

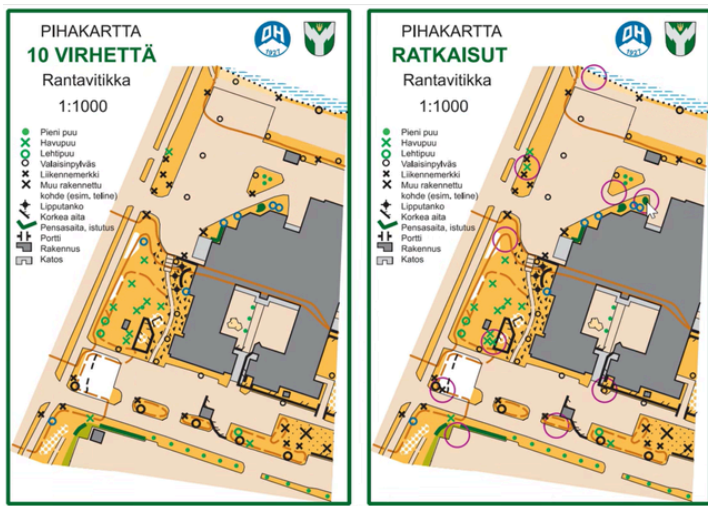
Alkeisharjoitus:

10 virhettä kartalla

Ohjeet löytyvät täältä:

→ www.koulukartalla.fi/materiaalit/alkeisharjoituksia/

Kategoria: Ohjaaja näkee lapset, ei tarvitse viedä rasteja, karttaan tarvitsee tehdä pieniä muutoksia.
Tavoite: Oman olinpaikan määrittäminen suhteessa karttaan, kartan suuntaaminen, tarkka kartan ja maaston vertaaminen.

Huom! Osallistujien kanssa käydään läpi, että kartalle on merkitty tai sieltä puuttuu ihan tavallisia karttakohteita. Osallistujilla on hyvä olla jo entuudestaan jokin harjoite tehtynä alueella, jotta heillä on käsitys, minkälaiset kohteet kartalle merkitään. Joskus myös saattaa käydä niin, että kartasta löytyy 11. tai jopa 12. virhe, jos ympäristössä on tapahtunut muutoksia edellisen karttapäivityksen jälkeen.

Vasemmanpuoleinen kartta on osallistujan kartta ja oikeanpuoleinen ohjaajan ratkaisukartta.

Kuvaus

Tämä tehtävä innostaa vertaamaan karttaa hyvin intensiivisesti.

Jokaiselle osallistujalle jaetaan kartta ja kynä. Harjoitus tehdään yksin kehittäen rauhassa keskittyen omaa kartantulkintataittoa. Karttaa on muokattu siten, että sieltä on poistettu 5 kohdetta ja lisätty 5 ylimääräistä kohdetta. Osallistujan tehtävä on löytää mahdollisimman nopeasti nuo 10 virhettä kulkemalla maastossa ja vertaamalla karttaa ja maastoa. Virheet merkitään karttaan ympäröimällä kyseinen kohta maastossa.

Ohjaajalla on ratkaisukartta (ns. oikea kartta). Kun aika loppuu, ohjaaja antaa äänimerkin, kokoontutaan yhteen ja tarkistetaan porukalla tehtävän ratkaisut.

Yllä esiteltujen opetuskertojen ja ratavinkkien kartat

Angelniemen Ankkuri, Espoon Akilles, Kajaanin Suunnistajat, Lynx, Ounasvaaran Hiihtoseura

HIPPO

-suunnistustapahtumat

Tästä tulee
huippua!

